A°. 1857. N°. 276.

VRIJDAG 20 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 20 November.

De finantiële krisis en Indiesche zaak geven heden geen bepaald nieuws. Daarentegen begint men te Londen meer aandacht te wijden aan de aanstaande opening van het Parlement. De *M. Post* levert reeds eenen voorsmaak van 't geen de openingrede zal bevatten. De groote kwestiën, die door het Parlement dadelijk in behandeling zullen worden genomen, zijn de opheffing van het Charter der Bank en de bespreking der Indiesche aangelegenheid. Wat de tweede zaak betreft, er zullen subsidiën worden gevraagd, om den vrede, de orde en een goed bestuur in Indië te herstellen; om den tegenwoordigen goeverneur-generaal te beoordeelen, daartoe dient men, zegt het blad, juistere opgaven af te wachten, dan die tot dusverre zijn bekend geworden; het blad hoopt, dat de meerderheid op dit punt voorzigtig zal wezen; de regering wenscht verder ontwerpen in te dienen, tot het gemakkelijker doen overgaan van het regt van eigendom, zonder het eerstgeboorteregt aan te randen, — tot het reorganiseren van 't ministerie van justitie, waaromtrent het Lagerhuis reeds vroeger een besluit nam, — tot hervorming van de instellingen der Banken, — en tot het meer gezond inrigten der woonplaatsen voor de armen. Daarmede zal het parlement vele werkzaamheden hebben, en zal er aan de groote hervormingskwestie niet kunnen gearbeid worden; trouwens de natie verlangt eerder, dat *Nena Sahib* zijne verdiende straf ontvangt, dan dat het eene uitbreiding van het stemregt behoeft. Dat moge waar zijn, de hoofden der liberale partij zullen niettemin krachtig arbeiden aan de hervormingsplannen, waartoe zij reeds hun manifest hebben uitgevaardigd, en daarmede welligt lord *Palmerston* weinig rust laten, die de zaak slechts op de lange baan wil schuiven. — Ook het zitting nemen van baron *Rothschild* zal het Parlement weder moeite geven. Die zaak blijft steeds hangende.

Ongelukken hier te bespreken is niet onze gewoonte; we verwijzen den lezer toch naar een berigt onder Mentz, waar het springen van een buskruidmagazijn eene verwoesting heeft aangerigt, en een aantal menschenlevens heeft geëischt.

De berigten van de verkiezingen in Sardinië blijven gunstig voor de liberale partij, ofschoon de klerikalen er meerdere kracht hebben ontwikkeld, dan men wachtte. — In België wordt de verkiezingstrijd telkens warmer. De klerikalen hebben hun manifest reeds uitgevaardigd.

Uit Amerika zijn berigten, volgens welke het vertrouwen zich een weinig herstelde; maar er liepen duizenden werklieden ledig; de stad Nieuw York zou eene leening doen om werk te geven, en de staatsarsenalen zouden dezen winter openblijven. — Te Baltimore vreesde men weder ongeregeldheden. In Kansas waren die uitgebroken, zoodat de goeverneur *Walker* de hoofdplaats had moeten verlaten, omdat hij door de voorstanders der slavernij werd bedreigd. Het geschil omtrent eene verkiezing waarbij valschheid was gepleegd en die daarom door den goeverneur was vernietigd, zal te Washington beslist worden. — In Mexiko hoopte de president *Comonfort*, na de benoeming van zijn kabinet, weder diktatorale magt van het kongres te bekomen, om de onlusten te kunnen beteugelen en het drijven der priesters te bedwingen, die op verschillende punten zich aan 't hoofd stellen van oproerbenden. Deze laatsten verontrusten overal het land. Te Tepec waren 80 roovers gearresteerd en gefusilleerd. — In Brazilië nemen de tolinkomsten steeds toe sinds de invoering van de liberale tarieven. Men vreesde er nog een oorlog met Paraguay.

Per telegraaf ontvangen wij heden het volgende berigt:

's HAGE 20 November, namiddag 12 ure 50 min.

Het Ontwerp van wet, tot amortisatie van 's Rijks schuldenlast voor ruim tien en een half millioen is heden in de zitting van de Tweede Kamer aangenomen; 58 tegen 2 stemmen. Tegen de heeren *Westerhoff* en *Sloet*.

Uit de diskussie is gebleken, dat de Regering de behandeling der belastings-ontwerpen nog voor het einde van het jaar verlangt, en dat haar antwoord over het ontwerp der gemeentebel. is ingekomen, waaruit blijkt, dat sedert 1850, vijf en een half millioen aan belastingen is afgeschaft en drie millioen aan renten is bespaard.

— Bij Zr. Ms. besluit is de offic. van gez. 2. kl. *W. Kraake* bevorderd tot offic. van gez. 1 kl.

— Bij Kon. besl. is de heer jhr. *J. J. Kraijenhoff*, kontr. der dir. bel. in- en uitg. regten en akz. te Oude Pekela, overgeplaatst naar Amsterdam, voor de dir. bel. in het 5. arrondissement.

Bij besluit zijn benoemd: tot ontvangers der dir. bel., in- en uitg. regten en akz.: in de stad Almelo en ambt Almelo, de heer *W. L. Bruist*, ontv. te Rijssen; te Delftshaven de heer *W. van Citters*, kontr. 2. kl. bij 's rijks bel. te Ridderkerk; tot ontv. der dir. bel. en akz. te Gorredijk c. a., de heer *O. J. van Kammen*, ontv. te Oosterzee; te Rucphen en Hoeven, de heer *J. J. A. Willemse*, adj.-kommies bij het depart. van Finantiën.

Bij besluit is ingetrokken de benoeming van den heer *J. Ph. Kessler*, als ontv. der dir. bel. en akz. voor Diemen c. a., met bevestiging in zijn tegenwoordig beheer te Maurik; en is voorts benoemd tot ontvanger te Diemen c. a., de heer *H. de Graaf*, ontv. te Nieuwe Niedorp; — voorts is het kantoor der dir. bel. en akz. te Mheer c. a., ingetrokken, en voor de gemelde middelen vereenigd met het expeditie- en betalingskantoor der in- en uitg. regten te Hoogerus, en is tot ontv. van dat vereeni kantoor benoemd de heer *J. L. Beckers*, ontv. der dir. bel. en akz. te Mheer c. a.

— Bij Zr. Ms. besluit is benoemd tot poldermeester van den polder het Neder-Oudeland onder IJsselstein, prov. Utrecht, den heer *C. Bos Jz.*

— Met Zr. Ms. goedkeuring is door den konsul-generaal te Rio de Janeiro tot zijn vice-konsul te Rio Grande do Sul benoemd de heer *Antonio Estevão de Betancourt e Silva.*

:— Z. K. H. de prins *van Oranje* is gister middag per gewonen spoortrein van $1^1/_2$ uur van Leiden in de residentie aangekomen.

:— Z. D. H. de hertog *Bernhard v. Saksen Weimar* heeft het diner eergisteren door den heer jhr. *Bosch v. Drakestein* te 's Hage gegeven, met zijne tegenwoordigheid vereerd.

*— Gisteren is in de zitting der Prov. Staten van dit gewest uitgebragt het verslag nopens het verhandelde in de afdeelingen omtrent het voorstel van ged. Staten, betreffende de daarstelling van het Tienhovensche kanaal. Blijkens dit verslag is de heerschende meening der afdeelingen, en blijkens de konklusie ook die van de rapporteurs, dat dit voortel alle aanbeveling verdient, wordende bovendien geadviseerd den hoofdingenieur den dank der vergadering te betuigen voor zijne uitmuntende bewerking van het verslag te dier zake door hem uitgebragt en van de bijbehoorende plans en teekeningen, welke door den opzigter van den waterstaat den heer *Maarschalkerweerd* op zoo uitnemende wijze aan de leden zijn toegelicht en verklaard.

*— In de gisteren gehouden zitting van den gemeenteraad is aangenomen de voordragt van B. en W., om op het door het Isr. armbestuur aangevraagd subsidie van *f* 500 in dier voege te beschikken, dat, met het oog op het aangenomen stelsel van trapsgewijze vermindering van dergelijke subsidiën, voor het jaar 1857, een subsidie van *f* 400 zal worden verleend. — Mede met het oog op dit stelsel is aangenomen het voorstel der komm. voor de zaken van het armwezen, om het subsidie aan het R. K. armbestuur te verleenen, te bepalen op *f* 3000.

Wijders is besloten een pensioen van *f* 700 toe te kennen aan den onderwijzer *van Schaik*, en heeft de komm. verg. zich vereenigd met het voorstel der komm. *ad hoc* in de kwestie met de gods- en gasthuizen, betreffende de toelating in het bestuur dier inrigting van den heer *v. Rees*, en zullen mitsdien regenten der beschouwde gestichten uitgenoodigd, op grond van de beschouwingen in het rapport dier komm. vervat, den heer *v. Rees* binnen eene maand in hun midden toe te laten.

— Bij het prov. geregtshof in Noord-Holland (kamer van civiele appellen) is gister door den prok.-generaal mr. *D. C. van der Kemp* konklusie genomen in de zaak van de stad Leiden, appellante, tegen den Staat der Nederlanden, geïntimeerde, over den eigendom van het Haarlemmermeer.

De prok.-gen. achtte de zaak hoogst belangrijk maar de regtsvragen niet moeijelijk om te beslissen. Zijns erachtens was het geding, wanneer men geene zijwegen bewandelde, hoogst eenvoudig.

De onderscheidene gronden, door den Staat aangevoerd, dat de stad Leiden niet ontvankelijk zou zijn in hare vordering, zijn, volgens den prok.-gen., teregt door den eersten regter afgewezen. In dat opzigt behoort dus, naar de meening van den prok.-gen., het vonnis van de regtbank te Amsterdam, in 1854 gewezen, te worden bekrachtigd.

Voor zooverre echter bij dat vonnis Leidens aktie is ontzegd, konkludeert de prok.-gen., dat het vonnis in eersten aanleg gewezen, zal worden vernietigd: de stad Leiden is niet alleen ontvankelijk in hare vordering, maar hare vordering is ook gegrond. Immers de titels (die van 1433 en 1583) toonen duidelijk aan, dat hier niet vischregt, maar vischwater in eigendom is afgestaan, terwijl de appellante bovendien, ook al ware slechts het vischregt afgestaan, teregt de verjaring heeft ingeroepen. Voor het overige kan Leiden, welke stad oorspronkelijk in 1433 slechts een klein deel kreeg, zeer zeker nu toch al datgene eischen, wat zij thans vordert, omdat de Haarlemmermeer een gevolg is van de zamenvloeijing van onderscheidene vroegere kleine meren. Wat nu aangaat de omstandigheid, dat Leiden niet heeft aangeboden aan den Staat te vergoeden datgene, wat de geïntimeerde meent den Staat, ook dan wanneer Leiden eigenares is, te kompeteren, dit aanbod oordeelde de prok.-gen. niet noodzakelijk.

Wij hebben uit de uitgewerkte konklusie slechts eenige punten aangestipt en vermelden alleen nog, dat de prok.-gen. eindigde met zijne meening, die van zijne innige overtuiging, aan het oordeel van het hof te onderwerpen.

Op 13 Jan. 1858 zal het hof in deze zaak uitspraak doen. Het arrest wordt met belangstelling te gemoet gezien.

— In de zitting van den Sted. Raad van Rotterdam van gister heeft de voorzitter medegedeeld, dat in den vorigen nacht eene verzakking is waargenomen van het nieuwe terrein bij den Rijnspoorweg, welke verzakking gister nacht aanmerkelijk is toegenomen; dat de oorzaak daarvan moet toegeschreven worden aan eene veenverplaatsing; dat men niet zonder vrees is, dat dit ongeval ook van invloed zal zijn op het aangrenzend terrein dat door de gemeente is aangelegd, alhoewel door de gemeente bij dien aanleg meer maatregelen van voorzorg zijn genomen dan door de Rijnspoorweg-maatschappij, bij name door het bezigen van zinkputten; en dat overigens het terrein behoorlijk word gesurveilleerd om zoo noodig verderen egenspoed te voorkomen.

In diezelfde zitting is een adres ingekomen van een aantal banket- en koekbakkers te Rotterdam, waarin zij kennis geven, dat het St. Nikolaasfeest dit jaar invalt op Zaturdag 5 en Zondag 6 December, weshalve zij tot meerdere en meer stichtelijke viering van den Zondag verzoeken, dat bij besluit van den gemeenteraad de verschikking van het St. Nikolaasfeest zal worden gedekreteerd en wel op Vrijdag 4 en Zaturdag 5 December. Vermits de eigentlijke feestavond echter niet op Zondag maar op Zaturdag avond invalt, begreep de raad, dat er geene aanleiding bestond om het feest van den kindervriend Nikolaas op een anderen dag te verplaatsen, en ging de raad dienvolgens over tot de orde van den dag.

— De Handelmaatschappij heeft bevracht: voor Amsterdam de schepen Clio, Admiraal Jan Evertsen, en Cornelia; voor Dordrecht, Brederode van Rotterdam.

— De heer *H. J. Lion*, te Batavia, heeft aan de leden der Tweede Kamer, onder den titel van: *De eerste September* 1857 toegezonden, een geschrift over het herstel en de vaste regeling van het Indiesche muntwezen. In dit geschrift tracht de schrijver aan te toonen: 1°. dat de inwisseling van de oude kopermunt, vooral in het belang der regering,

tot de voorkoming van groote schade, zeer spoedig dient plaats te grijpen; 2°. dat dit, indien magtiging van het opperbestuur noodig is, binnen 6 à 7 maanden en zonder die magtiging, binnen 3 à 4 maanden, kan geschieden; 3°. dat de gemeenten daardoor grootelijks geriefd en voor schade gewaarborgd zijn, en de handelsbelangen van Ned. Indië, vooral de handel van Java met de buitenbezittingen ten zeerste gebaat worden zullen. En eindelijk: 4. dat de regering bij die operatie, behalve indirekte, eene direkte en dadelijke winst van *f* 2,750,000 aan 's lands schatkist zal verzekeren, zonder dat zij door die winst iemand benadeelt, noch door winstderving der genoemde som iemand bevoordeelt.

— Gisteren is door de direktie van de Rijnspoorweg-maatschappij, aan het station te Amsterdam, bij inschrijving in het openbaar aanbesteed: het bouwen van eene steenen douanenloods, tegenover de kazerne Oranje Nassau, en het leggen van sporen en verplaatsen van ijzeren hekken, enz., tusschen de Muiderpoort en den Kadijk. Van de 20 ingekomen biljetten bleek de minste inschrijver te zijn de heer *M. Vermaas*, te Hellevoetsluis, voor de som van *f* 83,043.

— De raad van bestuur van 's rijks museum te Amsterdam heeft in het belang van het algemeen eenen zeer prijzenswaardigen maatregel genomen. Volgens het reglement, door dezen raad van bestuur vastgesteld en openbaar gemaakt, wordt het museum en het prentkabinet onder de noodige voorzorgen en toezigt van 10 ure des morgens tot 3 ure des namiddags ter kostelooze bezigtiging voor een ieder opengesteld en het studeren en kopiëren naar de schilderijen en prenten aan een ieder vrijgelaten.

N. R. Ct.

*— Uit Harmelen schrijft men ons dd. 17 Nov. Heden had alhier een droevig ongeluk plaats. Door het voorbijgaan van een hondenwagen raakte een paard, voor een wagen gespannen, op den hol. Eene vrouw, op dien wagen zittende, en vreezende omver te zullen worden geworpen, springt van den wagen, met dat ongelukkig gevolg, dat zij op haar hoofd te regt kwam. Men heeft haar dadelijk geneeskundige hulp verleend, doch haar toestand is zeer bedenkelijk. Het is te wenschen, dat de politie beter toezigt houde op het onvoorzigtig rijden met honden; ook onlangs nog werden hier twee kinderen, door een karretje met honden bespannen, overreden, doch gelukkig zonder ernstig gevolg.

— Eergister morgen gebeurde te Muiden een noodlottig voorval. Terwijl men in het machinegebouw van de aldaar bestaande buskruidfabriek bezig was met het ronden en glanzen van buskruid, heeft de in bewerking zijnde hoeveelheid door eene onbekende oorzaak vuur gevat, waarvan eene hevige uitbarsting het gevolg was, en het gemelde machinegebouw geheel in puin werd gelegd, en, met uitzondering van het groote magazijn, al de gebouwen van deze fabriek min of meer schade hebben bekomen. Een jongeling van 21 jaren, die toevalliger wijze in het machinegebouw werkzaam was, is dood geslagen. In weerwil van het gevaar, waarin de brandweêr verkeerde, daar zij rondom door buskruid omgeven was, heeft zij zich ijverig en moedig betoond, en alzoo het verder voortzetten van den brand tegengehouden.

— De 1e luit. bij het korps mariniers *P. A. Roos*, thans bij de 4e kompagnie van dat wapen, te Hellevoetsluis in garnizoen, geplaatst, is overgeplaatst aan boord van Zr. Ms. stoomschip Groningen, liggende te Vlissingen en bestemd naar Batavia, terwijl in zijne plaats bij de 4e komp. mariniers is geplaatst de 2e luit. *van Braam Houckgeest.*

TEXEL, 18 Nov. Uitgezeild Equator, kapt. *Nieuwenhuis* en Anna Lena, kapt. *Zaal*, beiden naar Suriname.

Zeilklaar te Nieuwediep Prins Hendrik, kapt. *de Jonge*, naar Batavia.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 19 *Nov.* 0.17 El; + AP. 7.12. Gev. 2 d.
Keulen, 18 " 2 v. 8 d. (2 v. 11 d. Rijnl.)
Gev. 1 duim. Rijnl.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Gister is in de Tweede Kamer de beraadslaging over het IV Hoofdstuk der staatsbegrooting (J[illegible]) begonnen.

[illegible] *Westerhoff* verklaart, dat hij ditmaal zijne [illegible] Hoofdstuk niet kan geven, omdat de [illegible]trokken sommen hem te hoog voorkomen. [illegible]agt zich in 't algemeen over de toenemende [illegible] alle takken van beheer. Dit moet be[illegible] voor de toekomst baren, vooral met het oog op de last van 's Rijks schulden. De spreker trad daarbij in eene vergelijking van de tegenwoordige [illegible]en met die van vorigen tijd, toen Nederland met België vereenigd was, en hij deed opmerken, dat [illegible]zonderheid ook de onkosten van het departement van Justitie nu hooger voorgesteld zijn, dan zij in 1830, tijdens de vereeniging, waren.

De heer *van Bosse* verklaart, dat men om twee redenen gemeend heeft, bij de algemeene beraadslaging in geene financieële ontwikkelingen te moeten treden, en wel: 1. omdat de Regering in de memorie van beantwoording op Hoofdstuk I, waarin de algemeene beschouwingen worden uiteengezet, zich gerefereerd heeft aan het antwoord, dat zij zal geven aangaande de bij de Kamer aanhangige financieële wetten; 2. omdat dergelijke algemeene beschouwingen niet altijd even vruchtbaar zijn, nademaal het meer en meer de gewoonte is geworden, de politieke kwestie geheel op den voorgrond en de financieële op den achtergrond te plaatsen. Dit zou echter den spreker niet terughouden om daar, waar hij sporen van uitzetting der uitgaven aantreft, tegen de begrooting te stemmen. Hij gelooft, dat onder de tegenwoordige gunstige omstandigheden der schatkist, het spreekwoord, dat het sterke beenen zijn, die de weelde dragen, te veel uit het oog verloren wordt. Als jaar op jaar de gewone uitgaven zeer aanmerkelijk toenemen, dan acht hij het pligt, daartegen te waarschuwen. Hij doet opmerken, dat de uitgaven voor de gewone dienst van 1858 reeds 7 tonnen hooger zijn dan in 1857, en dat er nog geen kredietwetten te wachten zijn. In 't bijzonder acht hij de voorgestelde verhooging van het onderhavige hoofdstuk bedenkelijk. De vergelijking met de uitgaven voor hetzelve in 1830 is minder gepast, omdat nu andere posten op deze begrooting komen, dan toen; maar vergeleken met de uitgaven in 1853, is de tegenwoordige begrooting zes tonnen hooger. Die vermindering is wel voor een gedeelte het gevolg van noodzakelijke uitgaven, zoo als voor de gevangenissen, maar hij meent, dat zij gedeeltelijk ook aan gebrek aan spaarzaamheid is toe te schrijven. Hij wees daarbij 1. op de gedurige verhooging voor de politie; alleen daarvoor bedraagt de vermeerdering in vergelijking met 1853, *f* 90000; 2. op de verhooging voor het H. Militair Geregtshof; 3. op de meerdere uitgaven voor de regterlijke magt, voornamelijk door het vervullen van vakaturen in de geregtshoven. Ten slotte vroeg hij inlichtingen omtrent de kosten en baten van het Politieblad, en drong hij aan op eene herziening van het besluit van 1849 op de wachtgelden.

De heer *Wintgens* heeft de aandacht gevestigd op de noodzakelijkheid van voorzieningen ten aanzien van de werking van buitenl. naamlooze maatschappijen hier te lande. Die vereenigingen sluiten hier vrijelijk kontrakten en benoemen hare agenten, zonder dat voor hare oprigting of werking eene koninkl. toestemming gevorderd wordt, die echter voor alle binnenl. maatschappijen noodig is. De onbeperkte werking van die vereenigingen heeft ook, volgens den Spr., hare gevaarlijke zijde, omdat hare hooge premiën gemakkelijk uitbetaald worden, en dit b. v. de moedwillige brandstichtingen kan aanmoedigen. In de 2. plaats heeft de Spr. aangedrongen op het intrekken der wet van 1807, regelende het bedrag van de rente.

Z. Exc. de minister van Justitie heeft daarna het woord gevoerd en de gemaakte bedenkingen beantwoord. — De voorgestelde verhooging der traktementen van de lagere ambtenaren bij zijn departement achtte de minister steeds noodig, als eene billijke belooning voor den arbeid dien zij verrigten. De verhooging van het hoofdstuk voor Justitie, in vergelijking met vorige begrootingen, vindt haren grond in de veranderde omstandigheden, en voornamelijk in de onkosten voor de jagt en visscherij, die vroeger bij het departement van Binnenl. Zaken behoorden. — Het *Politieblad* strekt niet ten voordeele van de ambtenaren van het departement; geen redaktiegeld wordt daarvoor betaald. — De buitenlandsche naamlooze maatschappijen, die hier te lande werken, maken een punt van overweging bij de regering uit. ZExc. zal gaarne die zaak, welke van gewigt is, nader ter harte nemen. Betreffende de opheffing der wet van 1807 op de rente, is een ontwerp in behandeling, hetwelk welligt spoedig aan de Kamer aangeboden zal kunnen worden.

De heer *v. Bosse* kwam op onderscheidene punten terug. Het bevreemd hem, dat men het personeel van het hof van Utrecht heeft moeten uitbreiden omdat er twee leden van het hof van Noordbraband, een uit dat van Z. Holland en een uit dat van N. Holland leden der vergadering zijn, zonder dat men daar eene aanvulling van het personeel heeft noodig geacht. De uitgave van het politieblad wordt geheel buiten de begrooting gelaten; die behandeling acht hij niet behoorlijk.

De heer *Godefroi* heeft met veel genoegen het antwoord van den Min. vernomen, en daaronder de aankondiging van het voornemen om een wets-ontwerp aan te bieden tot intrekking der wet van 1807. Hij acht die wet echter onnoodig, want hij heeft het steeds daarvoor gehouden, dat de wet van 1807 door de wet van 16 Mei 1829 nopens de invoering van het Ned. burg. wetb., is afgeschaft. In deze worden door Spr. verder belangrijke inlichtingen gegeven.

De Minister van Justitie komt mede op vele punten terug. Nopens de aanvulling van de hoven wijst hij er op, dat met het oog op de bestaande behoefte, ook eene aanvulling in het hof van Noord-Braband is noodig geweest. Overigens, zoo lang de hoven nog bestaan, moeten zij in staat zijn hunne werkzaamheden naar behooren te kunnen verrigten. Hij bedankt den heer *Godefroi* voor de belangrijke inlichtingen, die hij gegeven heeft. Dezelfde beweegredenen van dien spreker hebben de regering geleid tot het gereed maken van een ontwerp, dat reeds tot zekere rijpheid is gekomen en dat welligt aan de vergadering zal worden aangeboden. De kwestie van de anonieme societeiten kan zeer goed een onderwerp van internationale onderhandelingen uitmaken; zij kan tot een traktaat leiden, maar als wij aan België het beginsel van reciprociteit voorstellen, dan is het noodzakelijk, dat wij eerst juist weten, welke toestand hier bestaat.

De Minister van buitenl. Zaken heeft ook de rede van den heer *Godefroi* gehoord. Hij is het eens dat die zaak een punt van internationaal regt ka[n] uitmaken. Dan zou het eene zaak zijn, die tot de bemoeijingen van zijn departement behoort. Hij zo[u] ook gaarne medewerken, om haar te regelen. Maar zoo hij wel verstaan heeft, schijnt uit de woorden van den geachten spreker van de hoofdstad voort te vloeijen, dat dat lid meende, dat die zaak bij het handelstraktaat zou kunnen geregeld zijn. Daarop moet hij antwoorden, dat dit niet geschied is, omdat men bij dat traktaat het beginsel heeft aangenomen, zich te bepalen alleen tot zuivere punten van handels-aangelegenheden.

Vervolgens is de 1. afd. (kosten van het departement(zonder beraadslaging goedgekeurd; insgelijks de 2. afd. (kosten der regtelijke magt), en afd. (Hoog Mil.-Geregtshof, enz.)

Bij de behandeling van afd. 4 (geregtskosten) heeft de minister verklaard, bij zijne meening te blijven, dat men met de herziening der tarieven moet wachten tot de daarstelling der regterl. organisatie en het nieuwe Strafwetboek.

De 4. afd. (kosten van algemeene of rijkspolitie) heeft tot eene uitgebreide diskussie, waaraan ver[-] scheide sprekers deelnamen, aanleiding gegeven.

Art. 19 (traktement van een inspekteur der jag[t] en visscherij *f* 1200) is verworpen met 31 teg[en] 26 stemmen.

Art. 20. (traktementen van rijks-veldwachters, enz.) is *aangenomen* met 30 tegen 29 st.; — art. [illegible] (*Politieblad* *f* 5000) met 52 tegen 7 st.; — art. [illegible] (geheime uitgaven *f* 10,000) met 50 tegen 7 [st.] Bij dit laatste art., hetwelk bestreden werd door de[n] heer *L. D. Storm*, heeft de minister verklaard, dat geene enkele cent van die som voor spionnen wor[dt] uitgegeven; dat hij het ook beneden zich zou achten eenige gelden voor spionnage uit te geven; dat i[n] ons land geene geheime politie bestaat.

Ten slotte is ook art. 27 aangenomen. — De be[-] raadslaging zal heden voortgezet worden.

T U R K IJ E.

KONSTANTINOPEL, 11 November.

De wissel blijft stijgende en is reeds geklommen tot 123 piasters. De duurte der levensmiddelen is ongehoord. Daarentegen is de geheime handel in buskruid levendig. Door het volk zelf worden buitengewoon veel wapens, inzonderheid revolvers gekocht. De Muzelmannen zijn zeer ongerust over de toekomst des rijks.

De kommissie tot herziening van de Russiesch-Turksche grensregeling, is met haar rapport bijna gereed en zal het aan de konferentie te Parijs tegen het einde dezes jaars onderwerpen.

R U S L A N D.

PETERSBURG, 13 November.

De berigten uit den Kaukasus zijn gunstig voor onze wapenen. Onze troepen noodzaken *Cham[yl]* steeds terug te trekken: hij had Salataw verlaten en vele zijner aanhangers, waaronder eenige officieren, hadden zich bij onze troepen gevoegd. Aan de regter flank van onze militaire divisie hebben de Russen de sterke fortifikatiën van Maïkop en Ata[-] koum voltooid, beide sterkten zijn van geschut voorzien en voor den winter geproviandeerd. De bergbewoners hebben eenige vergeefsche pogingen aangewend, om de voltooijing van die forten te verhinderen, doch ziende, dat dit nutteloos werk was, zijn ze afgetrokken.

De vijandelijkheden tusschen de onderscheidene stammen der Tscherkessen blijven voortduren; er worden telkens onderling gevechten geleverd, waardoor de tweedragt vergroot wordt. Elke stam tracht zijne partij te vergrooten.

Aan de linkerflank hebben de Russiesche troepen wederom een inval gedaan. De kolonel *Belik* trok op Adjè Mira, boven de rivier Argoun, en bemagtigde eene groote kudde vee. Toen hij de rivier weder overtrok, poogden de bergbewoners hun vee te hernemen, doch zij werden met een groot verlies terug gedreven, daar zij twee hunner dapperste aanvoerders *Artsou* en *Kadyr* verloren.

Den 19 Sept. deed de kolonel *Belik* een tweeden inval; hij trok op Pachnia, in Klein Tchetchnia. Hij had aldaar een gevecht met *Sabdoulla*, aan het hoofd van 500 bergbewoners, dat noodlottig voor dezen uitviel; hun aanvoerder werd doodelijk gekwetst, en zij met groot verlies terug gedreven.

In het Caspiesche land kan *Chamyl* zich evenmin staande houden; hij heeft Salataw verlaten en is op Dargo terug getrokken. De meeste inwoners van Salataw zijn over zijn aftrek tevreden en hebben het Russiesch gezag erkend. Zij verlieten de stad, om zich te onderwerpen. De generaal *Orbelian*, zulks vernemende, zond hen den generaal-majoor *Volkoff* met een detachement te gemoet. Van de andere zijde had *Chamyl* zijn overste *Abaker-Debir* afgezonden, om de vlugtelingen terug te halen. Dit gelukte hem, doch er ontstond een gevecht tusschen de bergbewoners en de vlugtelingen. De generaal *Volkoff* hoorde dat geweervuur en nam spoedig deel aan den strijd. De naïb of overste werd geslagen en de bergbewoners verloren hier *Jussuf* van Dijlym en *Ghebek*, de naïb van Salataw. Den 11 Sept. kwamen 40 familien in het Russiesche kamp, en deze werden nog door 116 andere gevolgd. Onder deze bevindt zich de beroemde *Djamal*, een der [illegible]heeren van *Chamyl*. Dit voorbeeld van *Djamal* heeft een grooten indruk in het land van Salataw gemaakt, en vele bewoners hebben zich onderworpen.

I T A L I E.

TURIJN, 19 November.

Van 154 gemeenten zijn de verkiezingen bekend. In 48 heeft de uiterste regterzijde gezegepraald, in de overige hebben de liberalen van alle rigtingen de bovenhand behouden. De meerderheid is dus in den geest van het ministerie uitgevallen.

D E N E M A R K E N.

KOPENHAGEN, 18 November.

De Deensche regering heeft Zaturdag j. l. eene uitvoerige memorie aan hare gezanten bij de onderscheidene mogendheden gezonden, betrekkelijk het finantiewezen van Holstein.

D U I T S C H L A N D.

BERLIJN, 18 November.

Morgen zal de kommissie uit den Duitschen bondsdag rapport uitbrengen over de Holsteinsche aangelegenheid.

Gister voormiddag is Prinses *Frederik* der Nederlanden met hare dochter, Prinses *Marie*, van Sanssouci hier aangekomen. Zij bezochten het marmermagazijn van [illegible], waar de Prinses aanzienlijke inkoopen [illegible] en na den middag naar Potsdam vertrok. Naar men verneemt, zal de Prinses eerstdaags naar 's Hage terugkeeren.

BERLIJN, 18 November.

Gisteren heeft de Prins van Pruissen den raad der Ministers gepresideerd, die 5 uren geduurd heeft.

De openingsrede van den Koning van Saksen nopens den gunstigen staat van het finantie-wezen heeft hier en elders een goeden indruk gemaakt. De *N. Pr. Zeitung* hoopt, dat de andere Duitsche Staten ook de belastingen zullen kunnen verminderen en de traktementen van de kleine ambtenaren verhoogen, gelijk in Saksen.

Door de Russiesche regering is het leggen van eene vaste brug over de Weichsel bij Warschau goedgekeurd. Deze brug moet dienen voor den spoorweg van Warschau naar Weenen en naar St. Petersburg.

MAINZ, 18 November.

Heden namiddag 3 ure heeft hier een deerlijk ongeluk plaats gehad. De buskruidtoren, aan de Gauthore, is in de lucht gevlogen, waardoor het hooge gedeelte der stad bijna geheel is verwoest. Honderden van menschen zijn deels gedood, deels gewond. Drie kerken zijn belangrijk beschadigd; de St. Stephanuskerk is vernield. Honderden inwoners zijn van huisvesting beroofd. De geheele stad is in verwarring, zoodat er geen dagbladen zijn verschenen. Volgens mondelinge berigten, zou het magazijn 1800 centenaren buskruid hebben bevat. De knal is zoo hevig geweest, dat ze te Bingen gehoord werd. In de omliggende dorpen zijn duizenden glasruiten verbrijzeld; zware vestingsteenen zijn tot op een half uur van de stad geslingerd.

E N G E L A N D.

LONDEN, 18 November.

De aanvragen om diskonto bij de bank zijn nog altijd talrijk, en men gelooft, dat het overschrijden van de grenzen, door de statuten bepaald, aanmerkelijk is.

De partij de hervorming heeft een manifest uitgevaardigd, waarbij niet alleen de uitbreiding van het kiesregt, maar ook de geheime stemming, eene nieuwe klassifikatie voor de zetels in het Parlement, de afschaffing van den censns voor de leden van het Parlement en zelfs eene geheele vernieuwing van het Parlement om de 3 jaar gevraagd worden. — De *Times* beweert, dat het Parlement te belangrijke bezigheden zal hebben, die van dadelijk gewigt zijn, dan dat men zich in de aanstaaade zitting met zulk een veelomvattend voorstel zou kunnen inlaten.

Te Nottingham hebben onlusten plaats gehad; tengevolge van gebrek aan werk in de fabrieken, dat meer algemeen wordt bij de tegenwoordige finantiële krisis.

De nieuwe kabel voor den Atlantischen telegraaf is te Greenwich in bewerking genomen. Er zullen nog 1000 mijlen worden gemaakt, en men heeft het voornemen, de expeditie niet te laten vertrekken, zonder 3000 mijlen lengte van den kabel aan boord te hebben. Er worden pogingen aangewend, om de 400 mijlen terug te bekomen, welke bij de laatste proefneming verloren zijn gegaan. Men heeft ook het plan, een dubbelen kabel in den Oceaan te leggen. Wat het weder ophalen van het gebroken eind betreft, meldt men uit Pleymouth, dat eene aangewende poging mislukt is, nadat men reeds een gedeelte daarvan had opgehaald.

Het Indiesche dagblad *Calcutta Paper* herinnert, dat uit de mijnen van Golconda twee groote diamanten werden opgedolven, van welke men veronderstelde, dat zij eene gelijke waarde bezaten, en welke Koh-i-Noor en Koh-i-Toor genoemd werden. De Koh-i-Noor is thans in Engeland, waar die steen voor eenigen tijd door Amsterdamsche diamantslijpers, daar opontboden door bemiddeling van den heer *M. Coster*, geslepen is. De Koh-i-Toor wordt verondersteld thans nog in het bezit van de koninklijke familie van Delhi en in een verborgen hoek van den onderaardschen *Tijkhana* dier plaats bewaard te zijn. Bij den inlander bestaat daaromtrent niet de minste twijfel; maar de plaats, waar men hem verborgen heeft, is slechts aan zeer weinigen bekend. Het genoemde dagblad spoort nu aan tot uitvorsching van dien steen, welke men zegt de waarde van een koningrijk te hebben.

LONDEN, 19 November.

Uit Schotland komt het geld terug, en uit Ierland blijven de berigten nopens de geldkrisis gunstiger. Morgen worden 318,787 pond st. naar de O. I. bezittingen gezonden. In Engeland zal geene geldleening voor Indië gesloten worden. Hier wordt het geld weder aangeboden. Heden 1 ure waren de 3 pCt. gek. $89\frac{7}{8}$.

De aanvraag bij de bank van Engeland was gister buitengewoon druk; de expeditie naar Schotland schijnt geheel opgehouden, en 100,000 soevereinen zijn van daar ontvangen. Gister is voor eene waarde van omstreeks £ 92,000 Australiesch goud en £ 62,000 Russiesch in de bank gebragt. De pakketboot naar de Oost-Indië neemt morgen £ 318,000 mede. *Allan Smith en Co.*, *Gorrison Huffel en Co.*, *Brochlesby Wessels en Soendson*, en *Johnson* staakten de betalingen. Na beurstijd sloten Consols vast $98\frac{3}{4}$.

De vraag naar geld was heden sterker dan ooit. Zilver in baren nominaal 5/$1\frac{1}{2}$. Het gerucht wilde heden namiddag, dat een groot huis in den handel op Amerika het benoodigde bedrag van cirka 1 millioen van de bank van Engeland had verkregen.

De ligging van den onderzeeschen telegraafkabel tusschen Cagliari en Malta is gister ten einde gebragt.

— 19 *Nov.* Gec. $89\frac{3}{4}$; Sp. $1\frac{1}{4}$ pCt. $24\frac{5}{8}$; Rusl. 5 pCt. 105; $4\frac{1}{2}$ pCt. 95; Holl. 4 pCt. 96; $2\frac{1}{2}$ pCt. 63; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. $74\frac{1}{2}$; Sard. 5 pCt. 88; Mex. $18\frac{1}{4}$.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, 18 November.

De zaak van de beperkingen, door Rusland in den handel op de Zwarte zee gebragt, wordt door lord *Redcliff* vooral hoog opgevoerd; dit noopt Frankrijk van zelf tot grootere voorzigtigheid; intusschen verwacht men, dat de kwestie alleen op het Kongres zal beslist worden. — Als de Donaugewesten het wat te druk gaan maken, en naar enkelen beweren dat eene voorloopig bestuur benoemden, zou een Turksch Oostenrijksch leger die weder moeten gaan bezetten; de eerste proef eener bezetting dier Vorstendommen door Oostenrijk is echter te ongelukkig afgeloopen, dan dat men zoo iets zoo spoedig op nieuw zou wagen!

De ontvangsten der tolregten gedurende de eerste 10 maanden van dit jaar hebben 157 millioen bedragen, in 1856 slechts 148. De *Moniteur* die opgaaf mededeelende, vergeet er die van 1855 bij te doen, omdat die 164 millioen bedroeg.

De koophandel in onze zuidelijke steden hecht veel belang in de vrije vaart op den Donau, ofschoon de Oostenrijksche stoombootmaatschappij bijna geheel meester is op die rivier. Dit neemt niet weg, dat onze regering in hooge mate hare aandacht zal vestigen op de volledige handhaving der beginselen van vrije vaart, die door het traktaat van Parijs voor die rivier zijn vastgesteld.

PARIJS, 19 November.

Volgens den *Moniteur* van heden, zullen de Keizer, de Keizerin en de kroonprins eerstdaags in Parijs terugkomen. Al de genoodigden te Compiègne hebben reeds afscheid van Hunne Maj. genomen.

De Staatsminister *Fould* is heden morgen naar Londen vertrokken.

De fondsen hadden heden eene flaauwe houding, doch de beurs was overigens levendig.

B E L G I E.

BRUSSEL, 19 November.

De parlementaire meerderheid van de pas ontbonden Kamer heeft door het orgaan van hare groote dagbladen een manifest aan de kiezers doen bekend maken, dat hier zeer de aandacht wekt.

De klerikale partij verklaart daarin, dat, nadat voor eenige maanden de deuren van het Parlement tengevolge van openbaar geweld zijn gesloten, de meerderheid geduldig de heropening afwachtte, om haar gedrag en hare plannen te verdedigen. De ontbinding der Kamer, den Koning door het nieuwe kabinet opgelegd, heeft aan de meerderheid die gelegenheid benomen, waarom deze van de haar thans overgebleven gelegenheid gebruik maakt. Naar aanleiding der koninklijke woorden, waarbij aan de meerderheid den raad werd gegeven hare gematigdheid te toonen door het doen intrekken van een wetsontwerp, dat zoozeer de driften in het land had opgewekt, had de meerderheid het stellige voornemen, als de regering het haar voorstelde, de intrekking goed te keuren, alhoewel zij overtuigd was, dat het voorstellen der wet op de liefdadigheids-instellingen ter goeder trouw was geschied, dat die wet geenzins de gevolgen zou hebben, die de partijdigheid alleen er van kon duchten, en die noch met de wet, noch met het regt, noch met de geschiedenis, noch met de behoeften van België in strijd was. De tegenstand tegen het ontwerp, was dus alleen een middel, dat de oppositie had weten te bezigen, om de gemoederen op te ruijen, zonder dat er grond toe bestond. Toch zijn er aanstekelijke bewegingen, met welke het verstandiger is te transigeren, dan er over te redeneren. Daarom had ook de parlementaire meerderheid tot de opoffering der wet besloten. Meerder belang dan die wet had echter de politieke toestand des lands, de eerbied aan eene meerderheid verschuldigd, die de overeenstemming tusschen uitvoerend en wetgevend gezag daarstelde en de grondwet met bezadigdheid toepaste en beschermde. Maar partijdigheid heeft die meerderheid weten te belasteren, men heeft haar als beschuldigde voorgesteld, en haar van alle zijden bestookt. Toch was zij op de billijkste wijze aan het bewind gekomen. In 1847 toch, toen de liberale partij aan het bewind kwam, heeft deze dadelijk alles aangewend, om zich voor goed te nestelen; ambtenaren werden ontslagen, gemeenteraden op nieuw daargesteld, de Kamers ontbonden, de senaat nogmaals naar huis gezonden, enorme werken van openbaar nut begonnen; niettegenstaande dat alles kwam de klerikale partij in meerderheid. Zeker kon er geen wettiger, geen konstitutioneler weg zijn, om eene meerderheid te zien daargesteld, dan zoo rustig, zoo zonder eenigen schok als de klerikale partij zich had gevestigd. Deze is trouwens steeds van zelve aan 't bewind gebragt, terwijl alleen de liberale partij sinds 1831 telkens gebruik heeft moeten maken van eene ontbinding, om zich te vestigen. Thans echter is die ontbinding ten gunste eener parlementaire minderheid geschied, en wil men dus het despotisme van de minderheid tot stelsel verheffen. In de ongelukkige omstandigheden, waarin de nieuwe verkiezingen werden uitgeschreven, op een tijdstip, dat de landbouwende kiezers, wier invloed reeds door de kieswet van 1848 is verminderd, ter naauwernood hun regt zullen kunnen uitoefenen, heeft de klerikale partij een oogenblik er aan gedacht niet aan het werk der verkiezingen deel te nemen. Die gedachte is echter opgegeven, omdat de klerikale partij op nieuw het bewijs wil geven, dat zij onder alle omstandigheden hare krachten aan het belang van het Vaderland wijdt, ter handhaving van België's vrije instellingen, en gedachtig er aan, dat België nimmer vergeten kan, dat het vrij is door zijne instellingen, R. katholiek door zijn karakter, geschiedenis en zeden, monarchaal door zijn vaste gehechtheid aan zijn soeverein. Indien België eene van die waarborgen zijner welvaart prijs gaf, het werk van 1830 zou er door vernietigd worden. — Dit manifest is geteekend door de heeren *Theux*, *Muelenaere*, *Dechamps*, *Malou*, *de Naeijer* en *de Liedekerke*.

Het klerikale orgaan, le *Journ. de Brux.* kan er zijne goedkeuring niet geheel aan hechten, omdat de meerderheid te veel zich zoekt te verdedigen, terwijl zij als beschuldigster moest optreden. De tribune zal echter weldra weder openstaan voor hen, die België waarlijk liefhebben, en de tijd zal welhaast aanbreken, dat de klerikalen hunne lasteraars van heden weder zullen kunnen oproepen, om rekenschap af te leggen van het kwaad, dat zij stichten. — Hetzelfde blad beweert, dat de spreuk *eendragt maakt magt* eene parodie is geworden, en binnenlandsche twisten in de plaats zijn getreden van den strijd tegen Holland. Om ook de natie vrees aan te jagen wijst men verder op Frankrijk, welks nabijheid de natie voorzigtig moet maken; onrust, als aan de poorten van Parijs kan *Napoleon* niet dulden, en zoodra België [illegible]lijk wordt voor de rust in Europa, is zijn [illegible], roept men uit.

De liberale partij zal het antwoord op deze tirades niet doen wachten.

ADVERTENTIËN

Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.
Heden VRIJDAG 20 November 1857,
GROOT EN EENIG
VOKAAL KONCERT,
te geven door den Heer **LUMLEY,**
Direkteur van het groot Theatre van H. M. de Koningin van Engeland.
Onder medewerking van de **wereldberoemde Zangers**
MLLE PICCOLOMINI,
Première Chanteuse Absolue.
M^R. GIUGLINI,
Kamerzanger van Z. M. den Keizer van Oostenrijk.
Mess. Rossi en Aldighieri, Bassen,
alle eerste Artisten van de Italiaansche Opera's te Londen en Parijs.

Prijs per plaats *f* **3**. *Aanvang ten* **Acht** *ure.*

De plaatsbilletten zijn verkrijgbaar gesteld bij den Heer RAHR, Muziekhandelaar, Choorstraat, en bij den Koncierge van het bovengenoemde Gebouw, waar tevens het bespreken der plaatsen kan geschieden.

METALEN KRUIS.
*** Vergadering van de AFDEELING UTRECHT op Woensdag den 25. November 1857, 's avonds ten half acht ure, in het Gebouw van Kunsten en Wetenschappen. Het Bestuur der Afd.,

Graaf NAHUYS, *President.*
A. G. J. TAETS VAN AMERONGEN, *Secr.*

*** De Sub-Commissie der Maatschappij van Weldadigheid alhier, — van de Commissie benoemd tot uitvoering van het beslotene in de bijeenkomst der Sub-Commissiën van 14 Mei l. l. — afschriften ontvangen hebbende van de verschillende missiven, betrekkelijk de plaats gehad hebbende benoeming van een Bestuur tot het voorstaan der belangen van de Maatschappij, — brengt ter kennisse van de Leden der Maatschappij, dat uit deze stukken blijkt, dat de zes benoemde H. H. Exc. de H. H. J. C. BAUD, Mr. A. J. DUIJMAER VAN TWIST, Mr. D. J. VAN EWIJCK VAN DE BILDT, de Hoog Wel-Geb. Heeren Mr. H. Baron COLLOT D'ESCURY, Jonkh. Mr. W. T. GEVERS DEIJNOOT en Mr. J. RAU VAN GAMEREN, de commissie hun opgedragen hebben aanvaard, op de wijze en onder de termen, welke zij het meest overeenkomstig met de bedoelingen der vergadering van 14 Mei ll. en het belang der Maatschappij oordeelden, en onder goedkeuring van Zijne Excellentie den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken, zich in betrekking gesteld hebben tot de Staats-Commissie, benoemd bij 's Konings besluit van den 13. November 1855, tot wederopvatting der in December 1856 gestaakte onderhandeling met de regering, — en dat voor die Leden, welke van deze stukken nadere inzage mogten verlangen, de gelegenheid wordt aangeboden, ten huize van den ondergeteekenden.

Utrecht, den 20. November 1857.

De Sub-Commissie van Weldadigheid voornoemd:
Namens dezelve:
J. H. C. VAN HENGST, Secretaris.

*** Degenen, welke iets verschuldigd zijn aan — of boeken of papieren onder zich hebben, behoorende tot, — of iets te vorderen hebben van — de nalatenschap van den WelEd. geb. Heer Mr. J. J. VAN DER HAGEN VAN DEN HEUVEL, in leven Raadsheer in het Provinciaal Geregtshof van Utrecht, en onlangs te Utrecht overleden, — worden verzocht daarvan *ten spoedigste en vóór den* 1 *December* 1857, betaling, afgifte of schriftelijke opgave te doen ten kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.

*** Men zal op Maandag den 23. November 1857, des middags ten 12 ure precies, ten huize van den Kastelein H. VAN REENEN, te Vreeswijk, in het openbaar verkoopen:

Een HUIS, staande te Vreeswijk, op grond dier Gemeente, aan de Kade, tusschen het huis van *Jan Kars* en den ingang van den tuin bij den Koepel van het Kollegie van den Lekdijk bovendams, No. 88, groot 26 ellen. Verhuurd om 75 Centen in de week. Nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris DWARS, te Utrecht.

*** Men zal op Dingsdag den 24. November 1857, des voormiddags ten 10 ure, op de Hofstede *Minsweerd*, gelegen onder de Bilt bij Abstede, in het openbaar verkoopen: 110 SCHIETWILGEN en 90 IEPEN BOOMEN, geschikt tot werkhout, mitsgaders ELZEN HAKHOUT, staande op gemelde Hofstede, alsmede op *Galgerweerd* en aan den weg.

*** **VERKOOPING** van IEPEN-WILGEN- en KERSSEN BOOMEN, droog BRANDHOUT en TAKKENBOSSEN, op den Huize *Rijnlust*, nabij den Hommel, onder Utrecht, op Woensdag den 25. November 1857, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Notaris O. W. VAN GEYTENBEEK, te Harmelen.

Op dag.

*** Men zal op Zaturdag den 28. November 1857, des namiddags ten *één* ure, te Utrecht achter St. Pieter, in het openbaar verkoopen:

No. 1. Een perceel uitmuntend BOUWLAND, groot met den weg 8 bunders, 19 roeden, 10 ellen, gelegen onder Utrecht, buiten de Tolsteegbarrière, onder Tolsteeg en Klein Kevelswade, aan het Houtensch pad, strekkende van dat pad tot aan de grensscheiding van Oudwulven.

Verhuurd aan *C. Blombergen*, tot 1 Januarij 1861, om *f* 270.— 's jaars.

No. 2. Een perceel allerbest WEILAND, groot 5 bunders, 6 roeden, gelegen onder Jutphaas, op Hoograven, strekkende van den Hoogravenschen weg tot aan den eigendom van het Domein van Oorlog en van *H. Dolmans.*

Te aanvaarden den 1 Januarij 1858.

No. 3. Een perceel allerbest WEILAND, groot 8 bunders, 45 roeden, 70 ellen, mede gelegen onder Jutphaas, op Hoograven, strekkende van den Hoogravenschen weg tot aan den eigendom van het Polderbestuur van Hoograven.

Verhuurd aan *G. de Bruijn*, tot 1 Januarij 1862, om *f* 500.— 's jaars.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten kantore van den Notaris BORRET, te Utrecht.

*** Op Zaturdag den 28 November 1857, 's namiddags ten 5 ure, zal in het locaal van Verkoopingen, te Utrecht, achter St. Pieter, in het openbaar worden geveild en verkocht.

Een voor weinig jaren nieuw gebouwd en zeer net betimmerd HUIS EN ERVE, staande en gelegen binnen Utrecht aan de Noordzijde van de Zuilenstraat, Wijk A. No. 576, bevattende Twee beneden en Drie bovenkamers alle behangen en gestucadoord, waarvan Vier met stookplaatsen, voorts Provisiekamer, Keuken, Kelder en Zolder met Dienstbodenkamers. — Te aanvaarden 1. Februarij 1858.

Breeder bij biljetten en nader onderrigt ten kantore van den Notaris DUYFJES te Utrecht.

*** **VERKOOPING** van EIKEN-, ELZEN- en ESSCHEN HAKHOUT, te Langbroek, op Maandag den 30. November 1857, 's middags om 12 ure, bij *Hendrik van Donselaar*, aan de Steenenbrug te Over Langbroek.

*** De Notaris BORRET, residerende te Utrecht, zal op Donderdag den 3 December 1857, des morgens ten 10 ure, aan de Warmoesiershofstede, bewoond geweest door wijlen de Wed. *G. de Groot*, te Utrecht, buiten de Weerdbarrière, aan den Draaiweg, in het openbaar verkoopen:

3 VAARKOEIJEN, 3 VARKENS, eene GROENTENKAR, Aardappelen, Kool, Wortelen, eene Zaadkraam en Tuinzaden, omstreeks 200 Broeiramen, Rietmatten, Mest en eene Schuit; alsmede INBOEDEL en HUISRAAD.

Te bezigtigen den dag vóór de verkooping.

*** Op Dingsdag den 8. December 1857, des morgens ten 11 ure, zal in het Logement *de Zon*, van ouds *den Hommel*, te Ouden Rhijn, worden verkocht: Het WEERDEN- en ELZEN HOUT en TEEN van ruim 10 Bunders, staande op Galecop onder de gemeente Ouden Rhijn. Nader onderrigt te bekomen ten kantore van den Notaris DUYFJES, te Utrecht.

AANZIENLIJKE VERKOOPING
VAN
ONROERENDE GOEDEREN,
AMBACHTSHEERLIJKHEDEN
EN TIENDEN.
*** Op Zaturdag den 12 December 1857, des middags ten 12 ure precies, zal in het Lokaal van Verkoopingen, te Utrecht, achter St. Pieter, in het openbaar worden geveild en verkocht:

De RIDDERHOFSTAD, genaamd *DEN HAM*, bestaande in: het Kasteel met ruim Voorplein, waarop Koetshuis en Stal, uitgestrekte Tuinen, beplant met vele fijne Vruchtboomen, Lanen, Wandelingen en Bloemperken, steenen Koepel en Sluishuis.

Voorts vier HOFSTEDEN, met derzelver getimmerten en onderscheidene percelen uitmuntend Bouw-, Wei-, Hooi-, Bosch- en Boomgaardland, alles zamen groot 159 Bunders, 45 Roeden, 82 Ellen, staande en gelegen onder de gemeenten Vleuten, Haar-Zuilens en Ouden-Rhijn.

Eindelijk de AMBACHTSHEERLIJKHEDEN [illegible] Veldhuizen en Reijerscop Lichtenberg en de he[illegible] in de AMBACHTSHEERLIJKHEID van Oude Rhijn en Heicop, met de daarbij behoorende Tienden en Geregtigheden.

Breeder omschreven bij gedrukte *Notitiën*, welk[e] tegen betaling van 30 cents op franco aanvrag[e] te bekomen zijn, ten kantore van den Notaris DUYFJES te Utrecht, bij wien tevens nadere in[-]lichtingen kunnen worden verkregen.

*** **VERKOOPING** aan [illegible] Groene Kan, onder Maartensdijk, ten hu[ize] van den kastelein *van Hennekeler*, Wo[ens]dag 9 December 1857, voormiddags 10 ure, [van] zware BEUKEN BOOMEN, WILGEN- en geha[kt] SPARREN BOOMEN en zwaar EIKEN HAKHOU[T] op de Akkerlanden, Nijpoortshoeve en Boom-Bosch. Nadere informatiën ten kantore van de N[o]tarissen DE GRAAF en VAN MEERLANT, [te] Utrecht.

HOUTVERKOOPING OP STERRENBER[G]
*** aan het *Huis ter Heide*, onder Ze[ist,] op Donderdag den 7. Januarij 1858, [des] voormiddags 10 ure, van Eiken en Berk[en] HAKHOUT, BEUKEN- en SPARRE[N] BOOMEN, gekloofd HOUT en TAKKENBOSSE[N]. Breeder bij billetten en nadere inlichtingen te [be]komen bij den Notaris H. PEN, te Baarn.

TE HUUR.
*** Een **benedenhuis** op het Weerdsin[gel] over de Stadswaag, No. 414, voor *f* 130.— in [het] jaar, bestaande in Voor- en Achterkamer, Keuk[en,] Bergplaats, Plaatsje en verdere gemakken; dade[lijk] te aanvaarden. Te bevragen bij F. C. PICA[RD] in de Jufferstraat, over het Stadsziekenhuis.

TE HUUR:
*** Twee à drie GESTOFFEERDE KAME[RS] voor één of twee Heeren, desverkiezende ter[stond] te aanvaarden, op een fatsoenlijken stand gel[egen.] Adres franco lett. C. aan het Bureau dezer Cou[rant.]

VERHUISD:
*** De *Boekbinderij* en *Liniëerfabriek* van Wed. F. HERFKENS EN ZOON, uit de Zu[ilen]straat *naar de Oude Gracht bij de Weesbrug*, B no.

Marktberigten.

Schiedam 19 Nov. Moutwijn per Ned. vat zonder *f* 15,50. Jenever id. *f* 21,00. Amsterd. proef *f* 22 zonder de belasting. Spoeling *f* 2,10 per ketel.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Ned. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenb[erg]*)

Nov.	Uren	Wind-rigt.	kr.	Barom bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d. temp.	Vocht.	Gev. regen	Aanmerk[ingen]
			N. G.						
19	2	ozo.	1.0	771.99	43.0	— 0.9	0.83	0	Helder.
	10	zo.	0.5	71.61	33.8	— 5.4	0.88	0	Idem.
20	8	zzo.	0.0	70.98	28.0	—10.8	0.96	0	Bijna hel[der]

AMSTERDAM 19 November 1857.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{5}{16}$	$62\frac{1}{2}$	[illegible]
dito dito	3	„	$73\frac{15}{16}$	$74\frac{1}{4}$	[illegible]
dito dito	4	„	$95\frac{5}{8}$	$95\frac{11}{16}$	[illegible]
Amortisatie-Syndikaat	$3\frac{1}{2}$	„	$88\frac{1}{4}$		
Handelmaatschappij .	$4\frac{1}{2}$	„	142	144	[illegible]
Oost-Indische Leening	4	„	$93\frac{3}{8}$		
Aand. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$	„	$99\frac{1}{2}$		
BELGIË.					
Certifik. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	pCt.	50		
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{1}{2}$	pCt.	$24\frac{11}{16}$	$24\frac{13}{16}$	[illegible]
Oblig.	3	„	$41\frac{1}{4}$		
Binnenl. Schuld . . .	3	„	$36\frac{1}{8}$	$36\frac{7}{16}$	[illegible]
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{1}{4}$	$43\frac{7}{16}$	[illegible]
dito 1856.	3	„	43	$43\frac{1}{8}$	[illegible]
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	$102\frac{5}{8}$	$102\frac{3}{4}$	[illegible]
Obligat. 1828 & 1829	5	„	$101\frac{5}{8}$	$101\frac{3}{4}$	
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$90\frac{7}{8}$	$91\frac{1}{8}$	
Certifikaten 1840. . .	4	„	$84\frac{1}{8}$		
Cert. bij *Stieglitz* . .	4	„	$83\frac{1}{2}$		
dito 5e Serie	5	„	$95\frac{1}{2}$	$95\frac{3}{4}$	[illegible]
dito 1855 6e Serie. .	5	„	$97\frac{3}{8}$	$97\frac{5}{8}$	[illegible]
dito Adm. te Lond.	$4\frac{1}{2}$	„	$92\frac{3}{8}$	93	
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			$148\frac{1}{2}$	149	
Obligatien.	4	pCt.	77	$77\frac{1}{4}$	[illegible]
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek . . .	5	„	$71\frac{1}{8}$	$71\frac{1}{2}$	[illegible]
Oblig. Rente Am. . .	5	„	$83\frac{7}{8}$	$84\frac{1}{4}$	[illegible]
dito dito Nat. 1854.	5	„	$73\frac{1}{8}$	$73\frac{11}{16}$	[illegible]
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$37\frac{3}{16}$	$37\frac{1}{2}$	[illegible]
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855 .	100 £		13	$13\frac{3}{4}$	[illegible]
Venez. Oblig. 6 pCt., nu	$4\frac{1}{2}$	„	$26\frac{15}{16}$	27	[illegible]
Grenada, Oblig. . . .	$3\frac{1}{4}$	„	$16\frac{15}{16}$	$17\frac{1}{8}$	[illegible]
Mexiko. Obl.	3	„	$17\frac{3}{16}$	$17\frac{3}{8}$	
N.-Am. Illin. Spw. Aand.			90		
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	$78\frac{3}{4}$		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 276
van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Provinciale Staten van Utrecht.

Zitting van Dingsdag 10 *November.*

Tegenwoordig zijn 35 leden, afwezig de HH. *de Jeus*, *Kien*, *Broers*, *v. Asch v. Wijck*, *v. Veersen* en *Laan*.

De *Voorz.* deelt mede dat de afdeelingen tot rapporteurs hebben benoemd:

voor het voorstel tot wijziging van het reglement op de wegen, de HH. *H. Verloren*, *v. Bel* en *de oek*;

voor het voorstel tot wijziging van het veenreglement, de HH. *Bastert*, *Ram* en *Huydecoper*;

voor het advies van Gedep. Staten betreffende de subsidie voor het krankzinnigen-gesticht, de HH. *er*, *Jongeneel* en *v. Tuyl*;

Voor het rapport van Gedep. Staten betreffende regeling van het onderhoud van het zand- en jaagpad tusschen Utrecht en Breukelen, de HH. *has*, *Ram* en *v. Tuyll*;

voor het ontwerpreglement voor de waterschappen, HH. *Boer*, *v. Hoytema* en *v. Nooten*.

Wordt door de eerste dezer komm. bij monde van den heer *H. Verloren* verslag uitgebragt nopens het over de betrekkelijke zaak in de afdeelingen verhandelde, aan welk verslag de komm. als hare konklusie toevoegt het advies om:

1. Aan te nemen, dat het reglement op de wegen wijziging behoeft op de punten door Gedep. Staten voorgesteld.

2. De wijzigingen, zoo als die door hen zijn voorgedragen, niet aan te nemen.

3. In plaats daarvan:

Art. 85 geheel te doen vervallen;

Art. 32 en 33 mede te doen wegvallen.

In plaats dier beide artikelen één nieuw artikel, na art. 5, aan het eind van het 1. hoofdstuk, in te lasschen, luidende:

»Onverminderd de bepaling van art. 179 litt. *h* der wet van 29 Junij 1851, staatsblad no. 85, zijn Gedep. Staten, de gemeente-besturen en de verdere bij art. 22 opgenoemde schouwvoerende besturen bevoegd de daarstelling of opruiming te gelasten van alles wat in strijd met dit reglement wordt nagelaten of daargesteld.

»Indien de overtreders in gebreke blijven hieraan te voldoen binnen den termijn, hun daartoe schriftelijk gesteld, geschiedt zulks ten hunnen koste door of van wege het kollegie, dat den last heeft gegeven.

»In spoed vereischende gevallen, het vrij en onbelemmerd gebruik der wegen betreffende, kan dit geschieden ook zonder vooraf gestelden termijn.

»Bovendien zal op den overtreder de straf worden toegepast, bij dit reglement bedreigd."

Wordt op voorstel van den heer *Ackersdijck* besloten, dit verslag te doen drukken en aan de leden rond te deelen.

Wordt besloten het verslag met eenige in eene nota van den heer *Menso* zamengevatte amendementen en beschouwingen ter griffie te deponeren en de behandeling aan de orde te stellen op een nader te bepalen dag.

Wordt bij monde van den heer *v. Tuyll* door de komm. van rapporteurs het verslag der afdeelingen uitgebragt betreffende de subsidie aan het krankzinnigen-gesticht, welke komm. tot konklusie stelt:

1. Het verzoek om subsidie zoo als het is liggende, af te wijzen van de hand.

2. HH. Gedep. Staten te magtigen, om met het bestuur van genoemd gesticht te onderhandelen, alle inlichtingen van het bestuur van het gesticht in te winnen en naar aanleiding van een en ander nadere voorstellen aan deze vergadering te doen.

Wordt besloten dit rapport ter griffie te deponeren en de behandeling aan de orde te stellen op een nader te bepalen dag.

Niets meer aan de orde zijnde wordt de vergad. verdaagd tot morgen ten 2 ure.

Zitting van Woensdag 11 *November.*

Tegenwoordig zijn 27 leden; afwezig de HH. *Kien*, *Jongeneel*, *v. Asch v. Wijk*, *v. Veersen*, *Boer*, *de Geer*, *Laan*, *v. Bel*, *Menso*, *v. d. Poel*, *Harden-broek*, *Harmsen*, *Vos* en *de Geer*.

Wordt bij monde van den heer *Bastert* door de komm. van rapporteurs het verslag der afd. uitgebragt betreffende de voorgestelde wijzigingen in het reglement op de veenderijen, welke komm. dit rapport besluit met het advies:

a. Om het reglement te stellen in handen eener speciale kommissie van 5 leden, ten einde de denkbeelden, daarin ontwikkeld, in gezette overweging te nemen.

b. De magtiging des konings te verzoeken, bedoeld bij art. 95 der provinciale wet, opdat deze komm. hare werkzaamheden na de sluiting der vergadering zoude kunnen voortzetten, met den last om in de eerstvolgende vergadering der Staten zoodanige voorstellen tot herziening en aanvulling van sommige bepalingen in het reglement op de veenderijen aan te bieden, als zij zal vermeenen te behooren.

c. Over te gaan tot de behandeling dier voorstellen, die het onderwerp der overwegingen in de afdeelingen uitgemaakt hebben, en wel te besluiten:

1. dat de vergadering zich vereenigt met de voordragt van Gedep. Staten aangaande de wijziging van art. 6

2. Niet te treden in het voorstel tot inlasschiug van een nieuw artikel tusschen 10 en 11.

3. De invoeging van een nieuw artikel tusschen 16 en 17 aan te nemen, luidende:

»Indien het veenderij-bestuur mogt nalaten iets te doen, waartoe het krachtens dit reglement verpligt is, zijn Gedep. Staten bevoegd, om, na gedane waarschuwing en gestelden termijn, het nagelatene te doen verrigten ten koste der veenderij-kas.

»Het zal aan de veenderij-besturen vrijstaan van dit besluit van Gedep. Staten in hooger beroep te komen bij den koning, binnen eene maand na de dagteekening van dat besluit."

4. *a*. Aan te houden de in art. 17 voorgestelde bijvoeging van het woord »voorland" als betrekking hebbende op een onderwerp, 't welk eene juistere omschrijving in het reglement schijnt te vorderen.

b. Overeenkomstig het voorstel de woorden: »ka-»dedijk- of wegpligtigen daartoe onvermogend," te doen vervangen door »daartoe verpligten onvermogend.",

5. Niet aan te nemen de voorgestelde wijziging op art. 18.

6. Aan te nemen de bijvoeging in art. 26, overeenkomstig de voordragt van Gedep. Staten.

7. Aan te houden de beslissing omtrent de voorgestelde wijzigingen in art. 28 en 31.

8. *a* en *c*. Te verwerpen de voorgestelde bijvoeging van het woord »vergraven" in art. 33.

b. Zich niet te vereenigen met de voorgestelde redaktie der voorgestelde alinea bij art. 33.

9. De invoeging van een nieuw artikel tusschen 38 en 39 goed te keuren, en wel van den volgenden inhoud: »Het is verboden het riet, dat voor of langs de voorlanden, wegen, dijken of andere waterkeerende werken groeit, tot op eenen afstand van tien ellen, te snijden, uit te trekken, naar elders te vervoeren of daaraan eenige schade toe te brengen, op eene boete van *f* 50,—.

»Het zal evenwel aan den eigenaar vrijstaan om »gedurende de maand Maart dit riet af te snijden »en te vervoeren."

10. Zich niet te vereenigen met de voorgestelde redaktie der nieuwe lezing van art. 39.

11. Aan te nemen de bijvoeging van het woord »weteringen."

12. Te verwerpen de voorgestelde wijziging van art. 41.

13. Niet aan te nemen de uitbreiding, bij art. 44 voorgesteld.

14. Zich te vereenigen met de wijziging van art. 46.

15. *a*. In te trekken art. 51.

b. In plaats van het slot van art. 7, luidende: »Onverminderd, enz.", te lezen: »Onverminderd de »verpligting tot herstelling der gebreken, binnen »eenen door Gedep. Staten te bepalen termijn, en »behoudens de bevoegdheid van dat kollegie, om, »bij gebreke van dien, zulks ten koste der nalatigen »te doen plaats hebben."

16. Te bepalen, dat, voor zoo verre in de bepalingen van het thans bestaande reglement wijziging is gebragt, deze wijziging in werking zal treden den dag na hare afkondiging in het provinciaal-blad.

Wordt op voorstel van den heer *v. d. Poll* besloten dit stuk te doen drukken en aan de leden rond te deelen.

Wordt op voorstel van den Voorz. besloten de behandeling van het verslag betreffende de subsidie voor het krankzinnigen-gesticht, betreffende de wijzigingen in het reglement op de wegen en aangaande de wijzigingen in het veenreglement, in dezelfde rangorde aan de orde van behandeling te stellen in eene Dingsdag a. s. ten 11 ure te houden verg. tot welken dag de zitting alsnu verdaagd wordt.

Zitting van den Stedelijken Raad

Zitting van Donderdag 12 *November.*

Voorzitter Mr. *W. J. M. van Dielen*.

Tegenwoordig zijn 21 leden; afwezig de HH. *Kien*, *Mulder*, *v. Rees*, *v. Veersen*, *Schuurman*, en *v. Stirum*.

Is ingekomen:

het prov. blad nº. 80, houdende mededeeling der koninkl. goedkeuring van de rekening der enkel prov. en huishoudelijke inkomsten en uitgaven van Utrecht over 1857, — voor informatie;

eene missive van Gedep. Staten, houdende goedkeuring van het besluit tot onderhandsche verhuring der bovenkamers van het stedelijk badhuis, — alsvoren;

eene gelijke missive, houdende goekeuring van het besluit tot onderhandschen verkoop van een perceel stadsgrond aan jonkvr. *Swellengrebel*, — alsvoren;

eene voordragt van B. en W. tot aanvaarding van een legaat van *f* 2000, door wijlen den heer *G. H. Stevens* vermaakt aan de stads armenscholen, die geen diakoniescholen zijn, — ter sekretarie;

eene voordragt van B. en W. tot vaststelling der 2e suppletoire kohieren der hondenbelasting op *f* 61,25, — alsvoren;

eene voordragt van B. en W. om, aangezien de stad den weg tusschen Utrecht en Jutphaas als weg bezit, het niet raadzaam is geacht, vergunning te geven tot het bouwen van woningen aan dien weg, afwijzend te beschikken op het rekwest van *G. v. d. Broeke*, houdende verzoek dat hem in koop of erfpacht een perceel land tusschen dien weg en de vaart worde afgestaan, — alsvoren;

eene missive van jhr. *Ortt van Schonauwen*, houdende aanneming der benoeming tot regent van het ambachts-kinderhuis, — voor informatie.

Wordt overgegaan tot de installatie van het nieuw benoemd raadslid dr. *T. A. van Schermbeek*, die, na in handen van den Voorz. de bij de wet gevorderde eeden te hebben afgelegd, in de vergadering zitting neemt.

Wordt overgegaan tot de benoeming der komm. voor het brandwezen, en worden tot leden dier komm. verkozen de HH. *Voswinkel*, *Visscher*, *de Graaf* en *Ram*.

Wordt hierop tot ambtenaar van den burgerlijken stand verkozen de heer *de Muralt*.

Wordt bij monde van den heer *v Hengelaar* uitgebragt het rapport der komm. van regtskundig onderzoek ten aanzien van het aanbod der plaatsel. schoolkomm. tot overdragt aan de stad onder zekere voorwaarden, van eenige schoolgebouwen; van welk rapport de konklusie strekt om die overdragt aan te nemen.

De beraadslagingen over deze zaak worden geopend.

De heer *de Muralt* voorziet, dat drie verschillende punten in behandeling zullen worden genomen, waaronder ten eerste, naar aanleiding van het rapport der komm., de vraag, wie eigenaar is van de gebouwen, de schoolkomm. of de stad; Spr. zou daarom bij motie van orde voorstellen, in de eerste plaats, dit punt af te doen, waarna een tweede punt van behandeling zal uitmaken het voorstel van B. en W., of men, naar aanleiding der nieuwe wet op het onderwijs, reeds heden zal bepalen, dat er met 1° Jan. drie openbare scholen zullen worden opgerigt, — of men reeds heden in verband met die wet, traktementen regelen en andere beschikkingen vaststellen zal; dan blijft nog een derde punt over, of, gesteld dat de plaatselijke schoolkomm. eigenares der gebouwen is, er grond bestaat om dezelve op de door haar bedongen voorwaarden over te nemen. Spr. gelooft, dat zijn voorstel veel tot bekorting der diskussiën zal leiden.

De heer *Pabst* is het met den vorigen Spr. niet eens, dat zoo het voorstel al wordt aangenomen, dit eene regeling daarstelt onder de werking der nieuwe wet, zoodat dit geen punt van behandeling behoeft uit te maken. Het derde punt acht Spr. in zoo naauw verband te staan tot het eerste, dat hij geene zwarigheid maakt om het dadelijk te behandelen, Spr. zou gaarne zien, dat een der leden van de plaatsel. schoolkomm., over de zaak eenige mededeeling deed, waardoor welligt de diskussiën konden bekort worden.

De heer *v. Hoytema* zegt, dat zoo hij het rapport wel begrepen heeft, in verband met de voordragt van Burg. en Weths., men zich bereid verklaard heeft, de gebouwen op nader te regelen wijze over te nemen; Spr. gelooft, dat het in het belang der zaak is, den titel waaronder die overneming zal geschieden niet zoozeer te onderscheiden. Naar het oordeel van de leden der schoolkomm. en ook naar Spr's oordeel, is het standpunt dier komm. het volgende: de komm. heeft eene school, eene bijzondere school der eerste klasse opgerigt; daartoe heeft zij de autorisatie der stedel. regering gevraagd, even als zij den minister gevraagd heeft dispensatie der vergelijkende examina. Spr. acht het niet noodig te herinneren aan het verschil, tusschen openbare scholen en die der 1. en 2. klasse. De openbare zegt Spr., worden bezoldigd uit stadskas, terwijl bijzondere scholen der 2. kl. die zijn, waar de onderwijzers zelven voor het onderhoud moeten zorgen; die der 1. kl., worden opgerigt door bijzondere personen of bijzondere ligchamen, die zich daartoe verbinden. Zulk eene school is de school in kwestie; de leden der plaatsel. schoolkomm. hebben die opgerigt en zich tot het onderhoud verbonden als individus; zij hebben zich wel genoemd, leden der plaatsel. schoolkomm., maar zij waren zoo weinig in deze van den raad afhankelijk, dat de raad nooit gelden tot oprigting dier school heeft bijgedragen. Die heeren, zegt Spr., hebben dus goedgevonden, op eigen verantwoordelijkheid, op eigen risico, in het belang van de zaak, die scholen aan te koopen en te administreren, en dat is zoo waar, dat, als hadden zij kunnen voorzien, dat eene kwestie als de onderhavige zou kunnen voorkomen, de heeren *v. Teutem* en *v. Hees* in het kontrakt van aankoop genoemd worden als *representerende de leden der plaatsel. schoolkomm.* In den aanvang werd die school slechts bezocht door 7 à 8 jongelieden; men heeft gevraagd, om eene proef te mogen nemen, en toen de autorisatie van het stedel. bestuur gevraagd. Overigens echter, heeft dat bestuur zich niet met de zaak bemoeid. Later is eene tweede school noodig geweest voor meisjes, en toen hebben de leden der komm. aan het stedel. bestuur geschreven, dat zij wel tot de oprigting wilden overgaan, mits eene geldelijke tegemoetkoming wierd verleend, waarop zij gedurende eenige jaren eene *subsidie* hebben ontvangen van *f* 350, waarvoor zij, toen de zaak goed ging, bedankt hebben; sedert zijn geene gelden meer ontvangen, en heeft men eene derde school opgerigt, en uit de schoolgelden zijn die gebouwen aangekocht. Nu is

het, zegt Spr. wel mogelijk, dat de leden regtens voorzigtiger hadden kunnen handelen door hunne kwaliteit niet te gebruiken, om als private personen eigendommen te acquireren, maar zij hebben dat gedaan, omdat het nuttig en noodig was voor het onderwijs, omdat de stedel. regering niets deed en toch met zoodanige scholen eene proef moest worden genomen. De zaak is zoo gunstig geloopen dat men eene waarde van *f* 23000 aan lokalen heeft, en nu ontveinst Spr. niet, dat hij het wel iets vreemds zou vinden te zeggen, dat de leden die gebouwen zouden kunnen verkoopen en verdeelen, doch daaruit vloeit niet voort, dat die gebouwen het eigendom zijn der stad; voor de stad hebben die leden nooit geacquireerd. Hoe nu, zegt Spr., de titel van afstand zij, is der komm. in zeker opzigt onverschillig; in haar verslag heeft zij gesproken van een zedelijk ligchaam, wijl men juist geen beteren naam wist, Spr. erkent evenwel dat dit eenigzins onjuist is, wijl de leden gehandeld hebben als partikuliere personen, slechts gebruik makende van hunne kwaliteit in het belang der zaak. De voorwaarden zijn onereus, heeft men gezegd, doch, zegt Spr., de plaatsel. schoolkomm. stelt eenvoudig voor, wat het belang der zaak en de billijkheid vorderen. Het belang der zaak vordert, dat de scholen openbare scholen worden, en wat het tweede punt betreft, heeft men verpligtingen aan de onderwijzers door wier zorg en vlijt die voordeelen zijn verkregen; de komm. is er ook voor, om die alle te vervullen; al wierd geen *surplus* voor de stad geacquireerd, gelooft Spr., dat men dit toch zou moeten doen, en te meer nu die scholen zelfs worden geacquireerd op een tijdstip, dat zij, uit gebrek aan gebouwen voor scholen, nog van veel grooter waarde zijn. De voorwaarden acht Spr. niet te bezwarend en de zaak acht hij eene der beste die de stedel. regering kon doen, wijl de scholen in bloei verkeeren. Spr. ziet niet in, waarom men nog in lange diskussiën zal treden, en waarom men niet de voordragt zal aannemen, door eenvoudig te zeggen, dat men zich bereid verklaart, op nader te regelen wijze die gebouwen over te nemen. Spr. stelt dus als motie van orde voor, dat voorstel als eerste punt in omvraag te brengen.

De *Voorz.* geeft den heer *de Muralt* in bedenking, of hij na het gesprokene door den heer *v. Hoytema* zijne motie ook wil intrekken, waartoe die heer zich bereid verklaart.

De heer *Pabst* zegt, dat nu een lid der schoolkomm. verklaard heeft, dat zij bereid is, zich met de voordragt van B. en W te vereenigen, de kwestie, wien de gebouwen behooren, niet meer behoeft onderzocht te worden. Hoezeer de verdiensten der leden van die komm. niet in het minst willende te kort doen, kan Spr. toch eenige aanmerkingen niet terughouden. In de eerste plaats heeft men gezegd, dat het buiten den werkking der komm. lag, de bedoelde scholen op te rigten, Spr. ontkent dat. In het reglement toch van de wet van 1806 wordt de stedelijke besturen de verpligting opgelegd het onderwijs te verbeteren door alle middelen, die het ten dienste staan en door de oprigting van scholen. Nu is de plaats. komm. eene komm. waarvan de raad zich bedient ten einde dat te doen, rust de verpligting dus op de stad, dan rust zij ook op de komm., het oprigten van scholen, was dus in het geheel niet buiten den kring der komm., en dat is zoo waar, dat men in de notulen van 1824, toen ook van wege het goevernement geklaagd werd, dat het onderwijs hier ter stede niet goed was, leest, dat den 4. April kennis is gegeven van den gewenschten uitslag der pogingen van de plaats. schoolkomm. van eene betere leerwijze te doen ingang vinden en dat men een kweekeling van de normaalschool te Haarlem genomen had. Voorts werd overgelegd een verslag van den heer *Goudoever*, geldende de oprigting der 1. school, hetwelk Spr. evenwel niet gevonden heeft. In het verslag der prov. komm. aan den Gouverneur, werd bovendien gezegd, dat de bewijzen dier verbetering voorhanden waren in de vestiging eener bijzondere school der 1. kl., onder bijzonder toezigt en geheel onder het beheer der plaats. schoolkomm. te Utrecht en welke eerlang door eene andere voor meisjes zal gevolgd worden, de prov. komm. rapporteerde toen dus geheel anders dan nu de heer *v. Hoytema*, want zij zegt, dat door de gunstige dispositie van het stedel. bestuur uit stads kas eene jaarlijksche toelage is verleend om in de kosten te voorzien. Men heeft dus de verklaring der prov. komm. dat de scholen zijn opgerigt door de stad Utrecht. Van 1824 tot 1830 is die zaak goed gelooopn, zoo goed, dat men door den ijver en het uitnemend toezigt der plaatsel. schoolkomm. in 1830 vaste goederen kon aankoopen; toen waren de toelagen niet meer noodig; men heeft kapitalen afgelost, en de gebouwen zijn bij notariële akte aan de leden der komm. overgegaan; Spr. kan niet aannemen dat dit gedaan is, om later voordeel van de zaak te trekken, want die heeren handelden belangeloos, en hunne opvolgers doen niet anders dan wat zij bij den aanvang hebben gezegd te zullen doen. Zonder dus iets te kort te doen aan hun zuinig beheer, meent Spr. dus, dat het waarheid blijft, dat de overgave der scholen onder beheer van de stad niet moet beschouwd worden als eene vrijwillige gifte. Eindelijk zegt Spreker, er moet voldoend onderwijs in Utrecht gegeven worden, doch wordt dat niet gegeven, dan vervallen zijne bezwaren en spijt het hem, dat men er niet vroeger in voorzien heeft. Spr. wijst er echter op, dat men over eenige jaren den onderwijzers elk *f* 1000 pensioen zal moeten geven; dat men zal overnemen eene bewaarschool voor meergegoeden, die steeds nadeel heeft opgeleverd; — eene bewaarschool voor mingegoeden; — alles zaken die wel noodig zijn voor het onderwijs, maar toch bij de regeling daarvan niet als verpligtend worden voorgeschreven; bovendien is er nog *f* 3300 aan schuld en Spr. acht de zaak dus nog al van gewigt. Verklaart nu de komm. dat er gebrek is aan openbaar onderwijs en die scholen er zullen moeten zijn, dan heeft Spr. er vrede mede, doch anders zou het hem leed doen, dat men welligt op de regeling van het onderwijs zou prejudiciëren, want de scholen zullen in het vervolg niet meer opleveren wat zij nu hebben opgeleverd. Als Spr. dus zijne stem geeft aan het voorstel van B. en W., doet hij dat op de verklaring der schoolkomm. dat er gebrek is aan openbaar onderwijs in Utrecht.

De heer *v. Lier* erkent gaarne dat alle lof aan de schoolkomm. toekomt wegens de edele wijze waarop zij steeds aan haar mandaat gevolg heeft gegeven, doch meent dat dit niet beletten mag dat, waar het geldt eene *jurdische* kwestie, men zich afvrage: *quid juris*? Uit dit oogpunt nu moet hij antwoorden, dat als de schoolkomm. eene school oprigt, dit als zoodanig geschiedt door een zedelijk ligchaam, niet door de individuele leden, *pro se;* doch dat ook de titel van acquisitie het denkbeeld van bijzonderen eigendom hen eenemale uitsluit, want deze luidt: *de plaatsel. schoolkomm. van Utrecht.* In art. 1690, van het B. W. zegt Spr., wordt eene definitie gegeven van wat de wet verstaat onder zedel. ligchamen; hetzelve onderscheidt die ligchamen in bijzondere en in openbare, en spreekt ten slotte over de ontbinding. Omtrent de gevolgen dier ontbinding nu vindt men in art. 1699 dat door den dood of den afstand, van het lidmaatschap van al de leden, een zedelijk ligchaam niet ontbonden wordt, nl. als het krachtens openbaar gezag is daargesteld, doch dat *alle overige* zedelijke ligchamen in dat geval ophouden te bestaan, terwijl volgens art. 1702 ten opzigte der *bijzondere* vereenigingen toeëigening zal kunnen plaats hebben van saldo's. Al wordt nu zegt Spr., de thans bestaande schoolkomm. ontbonden, er zal toch altijd eene schoolkomm. zijn, en de tegenwoordige leden zouden dus in geen geval tot die toeëigening kunnen overgaan. De vraag of, als men aanneemt dat de schoolkomm. niet *pro se* had kunnen acquireren, daaruit zou volgen dat de stad eigenares was, acht Spr. zeer gewigtig, doch met het oog op het rapport der jurid. komm. kan hij verklaren, geen bezwaar te vinden om te konkluderen, dat de stad eigenares is, want de komm. moet regtens geacht worden voor de stad te hebben geacquireerd. Spr. zal daarover evenwel niet verder uitweiden, doch vraagt of de roeping der schoolkomm. geweest is eigendommen te acquireren; zijn antwoord is: eigenlijk niet, die roeping was te waken voor de belangen van het onderwijs; heeft de komm. gemeend, dat dergelijke schoolgebouwen moesten worden aangekocht, dan heeft zij, wijl zij ze heeft opgerigt, aanspraak op aller dank, maar dan is het toch altijd geschied met het oog op het onderwijs, en kan de komm. niet gezegd worden, niet geweten te hebben voor wie zij dat toezigt hield en die gebouwen administreerde. Het is Spr. aangenaam geweest te vernemen, dat men vrede zou kunnen hebben met het voorstel van B. en W., en inderdaad, als men het belang van het onderwijs wil bevorderen, zal de vorm ook niet afdoen, en mag men vertrouwen dat mannen als de leden der schoolkomm. over dien vorm zullen heenstappen.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat hij, wegens ongesteldheid niet zoude verschenen zijn, ware het niet, dat hij groot belang in de zaak stelde. Te meer achtte hij het van belang ter vergadering te komen, wijl hij het eenig lid is, dat herinnering heeft van het ontstaan dezer scholen. Voor 35 jaren was hij tegenwoordig bij de opening der school van den heer *van Walsum*, toen was hij lid der schoolkomm. Het doet Spr. leed, dat hij gelegenheid der behandeling van dat onderwerp, deszelfs geschiedenis niet eenigzins tot klaarheid gebragt is; doch wat Spr. zich er van herinnert wil hij gaarne mededeelen. Het lager onderwijs was op dien tijd in Utrecht zeer achterlijk; de scholen voor den beschaafden stand waren slechter dan welligt in eenige stad des lands; de diakoniescholen waren vrij goed. Wat zou dus de komm. doen? Zij kon van den stedelijken raad niet verkrijgen dat de stad er opofferingen voor deed, en de leden der komm. hebben toen besloten, voor eigen rekening goede scholen op te rigten. Toen Spr. lid werd, werd hem dit medegedeeld en gevraagd, of hij er mede te vreden was. De leden hebben dus geheel voor eigen rekening gehandeld, en als er schade op gevallen ware, zouden zij die hebben moeten dragen. Eerst had men een gebouw gehuurd, later heeft men eene leening gesloten om het aan te koopen, terwijl de leden zelven voor de renten instonden; het was dus niet de komm., door de stad daartoe geautoriseerd, het waren de leden, die, om de behoefte aan onderwijs te vervullen, het waagden ondernemers te worden van scholen, die zij oprigtten. Boven alle verwachting heeft die niet alleen geen schade opgeleverd, doch waren, door den ijver der meesters, spoedig de middelen aanwezig, om de gelden af te lossen en andere gebouwen aan te koopen. Het oordeel der regtsk. komm. is, meent Spr., zeer goed aan te nemen onder de hypothese welke zij stelt, maar die hypothese is onjuist; de leden hebben niet gehandeld als schoolkomm., en als lasthebbende van [de] [ste]delijke regering: zij deden wat de stedel[ijke re]gering voor eigen rekening niet verkoos [te doen] en Spr. gelooft, dat de leden des noods kunnen zeggen: wij zullen ophouden led[en van] de schoolkomm. te zijn, doch, onze voor[gangers] opvolgende, ons blijven vereenigen, om die [scholen] in stand te houden, en Spr. weet geen [grond] waarop men zou kunnen beweren, dat h[et stads] gebouwen zijn. Spr. wil evenwel dit [punt] niet omslagtig behandelen, doch merkt op, [dat] met het oog op de verpligting om voor voldoen[de] baar onderwijs te zorgen, die bij de nieuwe w[et op het] onderwijs, aan de gemeente is opgedragen, nie[ts beters] kan doen dan het aanbod met dankbaarheid aa[n te nemen]. Wat betreft het bij die overname betoon[de] zekere mildheid tegenover de onderwijzers, d[it acht] Spr. pligt, dewijl zij, hun ijver en talenten [aan de] zaak van het onderwijs hebben gewijd, zich met eene, met hun arbeid geenszins overeenk[omende] belooning vergenoegende, waardoor men in [staat is] geweest een kapitaal bijeen te brengen, [om] de gebouwen aan te koopen. Ook het pen[sioen] der onderwijzers komt Spr. billijk voor, [daar de] stad de vruchten van hun vroegeren arbeid [zal ge]nieten. Over het geheel acht Spr. de zaak [aan]nemelijk, dat hij er een voorregt voor den [stad] ziet, op eene zoo gemakkelijke wijs te voldoen aan het voorschrift der nieuwe wet [op het] onderwijs.

De heer *de Muralt* gelooft dat al de le[den der] verg. weten dat men grooten dank aan de [plaats.] schoolkomm. verschuldigd is. Als lid de[r komm.] hecht Spr., na de verklaring van den heer [v. Hoy]*tema*, minder aan den vorm waaronder [de over]gang plaats vindt, en hij hoopt en ve[rtrouwt] dat de schoolkomm. en het bestuur der stad zullen trachten te regelen, op de meest voo[rdeelige] wijze voor de stad, zonder daarom de bela[ngen der] komm. te benadeelen. Ook met het oog op [het ge]zegde door den laatsten Spr., zou Spr. [zich] kunnen vereenigen met de gestelde voorw[aarden]; hij schat het voorregt om reeds met 1. Jan[uari] openbare welingerigte scholen te bezitten, [aan wier] hoofd bekwame onderwijzers geplaatst zijn [onbe]taalbaar, doch acht zich verpligt aan te merk[en, dat] finantieel, die overname niet zoo bijzonder v[oordeelig] zal zijn, als oppervlakkig toeschijnt; zeer ju[ist heeft] de heer *Pabst* gewezen op de bezwarende g[evolgen,] die als een uitvloeisel der wet op het onder[wijs ten] laste der stad, met de overname der schol[en, zul]len komen. Een paar punten zijn er, w[aarop hij] nog de aandacht op wil vestigen, ten eerste, verbindt zich die scholen te verklaren tot [openbare] scholen, doch dat moet men doen met de vo[lle over]tuiging dat men reeds nu besluit, dat er d[ie scho]len, overeenkomstig de nieuwe wet, als [openbare] scholen zullen worden opgerigt. Een lid der komm. heeft verklaard, dat er behoefte aan [is,] en die verklaring is Spr. voldoende. De [stad zal] zich echter ook verbinden om de bewaarschool [voor meergegoe]den in stand te houden, die over de beide la[atste ja]ren een nadeel van *f* 1000 heeft opgeleverd, d[at bij de] overname aan de komm. zullen worden vergo[ed; hij] wenscht dat men uitmake waartoe de raad [zich bij] die bepaling bindt, dat althans die school ni[et wordt] aangehouden wanneer die te veel zou kosten. [Ove]rigens zal Spr. het voorstel van B. en W[., waar]mede hij denkt dat de komm. genoegen zal [nemen,] aannemen, doch hij verlangt het toekenn[en eener] verhooging van traktement aan twee van [de] onderwijzers, wijl die volgens de wet op [het on]derwijs bovendien eene vrije woning of ve[rgoeding] daarvoor zullen moeten erlangen, die z[ij nu niet] genieten, en waarop de komm. vermoedelijk [niet ge]dacht is geweest, achterwege te laten.

(*Vervolg hierna.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZO[ON].